

ФАКУЛТАТИВНИ ПРОТОКОЛ УЗ КОНВЕНЦИЈУ О ПРАВИМА ДЈЕТЕТА КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ПОСТУПАК ПО ПРЕДСТАВКАМА

Државе потписнице овог Протокола,

Сматрајући да, у складу са принципима прокламованим у Повељи Уједињених нација, признавање урођеног достојанства и једнаких и неотуђивих права свих припадника људске заједнице представља основу слободе, правде и мира у свијету,

Напомињући да државе потписнице Конвенције о правима дјетета (у даљем тексту „Конвенција“) признају права која су њом додијељена сваком дјетету на својој територији без дискриминације било које врсте, без обзира на расу, боју, пол, језик, религију, политичко или друго мишљење, национално, етничко или друштвено поријекло, имовински статус, инвалидност, статус по рођењу или други статус дјетета или његовог родитеља или законског старатеља,

Поново потврђујући универзалност, недјељивост, међузависност и међусобну повезаност свих људских права и основних слобода,

Поново потврђујући и статус дјетета као субјекта права и као људског бића са достојанством и способностима које се развијају,

Признајући да посебни и зависни статус дјете може да им створи реалне потешкоће у кориштењу правних лијекова за повреде њихових права,

Имајући у виду да ће овај Протокол ојачати и допунити националне и регионалне механизме којима се дјечи омогућава да подносе притужбе због повреде њихових права,

Признајући да би најбољи интерес дјетета требало да буде примарни елемент који је потребно поштовати пр кориштењу правних лијекова за повреде права дјетета, и да би ти правни лијекови требало да узму у обзир потребу за поступцима који су прилагођени дјечи на свим нивоима,

Подстичући државе потписнице да развију адекватне домаће механизме којима би се омогућило да дијете чија су права повређена има приступ ефикасним правним лијековима на нивоу државе,

Подсјећајући на важну улогу коју домаће институције које се баве људским правима и остале значајне специјализоване институције, које имају мандат да промовишу и штите права дјетета, могу имати у тој области,

Сматрајући да би, ради јачања и допуњавања тих домаћих механизма и ради даљег унапређења примјене Конвенције и, гдје је то примјенљиво, Факултативних протокола уз Конвенцију који се односе на продају дјецe, дјечију проституцију и дјечију порнографију и укључивање дјецe у оружане сукобе, било прикладно да се омогући Комитету за права дјетета (у даљем тексту „Комитет“) да врши функције прописане овим Протоколом,

Сагласиле су се о следећем:

ДИО I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

ЧЛАН 1.

НАДЛЕЖНОСТ КОМИТЕТА ЗА ПРАВА ДЈЕТЕТА

1. Држава потписница овог Протокола признаје надлежност Комитета као што је прописано овим Протоколом.
2. Комитет не врши своју надлежност у погледу Државе потписнице овог Протокола за питања која се тичу повреда права прописаних одређеним међународним документом чији дата држава није потписница.
3. Комитет не прима поднеске који се тичу државе која није потписница овог Протокола.

ЧЛАН 2.

ОПШТИ ПРИНЦИПИ КОЈИ ВАЖЕ ЗА ФУНКЦИЈЕ КОМИТЕТА

У вршењу функција које су му дате овим Протоколом, Комитет се руководи принципом најбољег интереса дјетета. Такође уважава права и ставове дјетета, ставове дјетета којима се даје дужни значај у складу са узрастом и зрелошћу дјетета.

ЧЛАН 3.
ПОСЛОВНИК

1. Комитет усвоја пословник који примјењује у вршењу функција које су му дате овим Протоколом. При томе Комитет нарочито има у виду члан 2 овог Протокола како би гарантовао поступке који су прилагођени дјетету.

2. Комитет уврштава у свој пословник заштитне мјере како би се спријечило манипулисање дјететом од стране оних који поступају у његовом интересу и може одбити да испита било који поднесак за који сматра да није у најбољем интересу дјетета.

ЧЛАН 4.
ЗАШТИТНЕ МЈЕРЕ

1. Држава потписница мора предузети адекватне кораке како би обезбиједила да појединци који су под њеном надлежношћу нису подвргнути повредама било којег људског права, злостављању или застрашивању као посљедица поднесака или сарадње са Комитетом у складу са овим Протоколом.

2. Идентитет било којег таквог појединца или групе појединаца се не смије јавно откривати без њихове изричите сагласности.

ДИО II
ПОСТУПАК ДОСТАВЉАЊА И РАЗМАТРАЊА ПОДНЕСАКА

ЧЛАН 5.
ПОЈЕДИНАЧНИ ПОДНЕСЦИ

1. Поднеске могу достављати појединци или групе појединаца или се могу достављати у име појединца или групе појединаца, под надлежности државе потписнице, који тврде да су жртве те државе потписнице јер је повредила неко од права прописаних у било којем од следећих међународних докумената чија је дата држава потписница:
 - (а) Конвенције;
 - (б) Факултативног протокола уз Конвенцију о продаји дјете, дјечијој проституцији и дјечијој порнографији;

(ц) Факултативног протокола уз Конвенцију о учешћу дјете у оружаним сукобима.

2. Када се поднесак доставља у име појединца или групе појединаца, то се мора вршити уз њихову сагласност осим уколико аутор може оправдати поступање у њихово име без такве сагласности.

ЧЛАН 6.

ПРИВРЕМЕНЕ МЈЕРЕ

1. У било којем тренутку након пријема поднеска и прије доношења одлуке о основаности предмета, Комитет може послати датој држави потписници захтјев за хитно реаговање којим се тражи да дата држава потписница предузме привремене мјере које су неопходне у изузетним околностима како би се избјегло наносење непоправљиве штете жртви или жртвама наводних повреда.

2. Када Комитет користи своје право дискреције из става 1 овог члана, то не подразумијева да је дошло до утврђивања прихватљивости или одлуке о основаности предмета.

ЧЛАН 7.

ПРИХВАТЉИВОСТ

Комитет неки поднесак сматра неприхватљивим у случају:

(а) када је поднесак анониман;

(б) када поднесак није у писменом облику;

(е) када поднесак садржи злоупотребу права на достављање таквих поднесака или када није у складу са одредбама Конвенције, односно Факултативних протокола уз Конвенцију;

(д) када је исто питање већ испитао Комитеа или је испитано или се испитује у оквиру неког другог поступка међународне истраге или рјешавања;

(е) када нису исцрпљени сви домаћи правни лијекови. То правило не важи у случајевима гдје се кориштење правних лијекова неоправдано одуговлачи или је вјероватно да неће довести до ефикасног рјешења;

(ф) када је поднесак очито неоснован или није довољно поткријепљен;

(г) када су се чињенице које су предмет поднеска настале прије ступања на снагу овог Протокола за дату државу потписницу, осим уколико је постојање датих чињеница настављено након тог датума;

(x) када поднесак није достављен у року од једне године након исцрпљења домаћих правних лијекова, осим у случајевима гдје аутор може доказати да није било могуће да се поднесак достави у датом временском року.

ЧЛАН 8. ДОСТАВЉАЊЕ ПОДНЕСАКА

1. Осим уколико Комитет сматра неки поднесак неприхватљивим без упућивања датој држави потписници, Комитет ће у повјерљивој процедуре у најкраћем року датој држави потписници скренути пажњу на сваки поднесак који му је достављен у складу са овим Протоколом.
2. Држава потписница подноси Комитету писмено објашњење или изјаву којом се појашњава дато питање и правни лијек, ако постоји, који је обезбиједила. Држава потписница подноси свој одговор у најкраћем року а најдаље у року од шест мјесеци.

ЧЛАН 9. МИРНО РЈЕШАВАЊЕ

1. Комитет уступа своје услуге странама у поступку рјешавања ствари ради постизања мирног рјешења на основу поштовања обавеза прописаних Конвенцијом, односно Факултативним протоколима уз Конвенцију.
2. Договором о мирном рјешавању који је постигнут под окриљем Комитета затвара се разматрање поднеска поднесеног у складу са овим Протоколом.

ЧЛАН 10. РАЗМАТРАЊЕ ПОДНЕСАКА

1. Комитет разматра поднеске који су примљени у складу са овим Протоколом у најкраћем року, у свијетлу цијеле документације која му је поднесена, под условом да је ова документација достављена странама на које се односи.

2. Комитет држи затворене састанке када рјешава поднеске примљене у складу са овим Протоколом.
3. У случају када је затражио доношење привремених мјера, Комитет убрзава разматрање поднесака.
4. Када рјешава поднеске о наводним повредама економских, социјалних или културних права, Комитет мора размотрити оправданост корака које је предузела држава потписница у складу са чланом 4 Конвенције. При томе, Комитет мора имати у виду да држава потписница може усвојити низ могућих политичких мјера за провођење економских, социјалних и културних права из Конвенције.
5. Након испитивања поднеска, Комитет, без одлагања, доставља своје ставове о поднеску, заједно са препорукама, ако их има, странама на које се он односи.

ЧЛАН 11.

ПОСТУПАЊЕ ПО РЈЕШЕНОМ ПОДНЕСКУ

1. Држава потписница мора узети у обзир ставове Комитета, заједно са његовим препорукама, ако их има, и подноси Комитету писмени одговор, који обухвата и све мјере које су предузете и предвиђене у свијетлу ставова и препорука Комитета. Држава потписница подноси свој одговор у најкраћем року, а најдаље у року од шест мјесеци.
2. Комитет може позвати државу потписницу да достави даље информације о свим мјерама које је држава потписница предузела као одговор на његове ставове или препоруке или реализацију договора о мирном рјешавању, ако постоји, укључујући оно што Комитет сматра адекватним, у каснијим извјештајима државе потписнице у складу са чланом 44 Конвенције, чланом 12 Факултативног протокола уз Конвенцију о продаји дјецe, дјечијој проституцији и дјечијој порнографији или чланом 8 Факултативног протокола уз Конвенцију о учешћу дјецe у оружаним сукобима, гдје је прикладно.

ЧЛАН 12.

ПРЕДСТАВКЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ДРЖАВЕ

1. Држава потписница овог Протокола може, у било којем тренутку, објавити да признаје надлежност Комитета да прима и разматра поднеске у којима нека држава потписница тврди да

друга држава потписница не испуњава своје обавезе из било ког од следећих међународних докумената чија је држава потписница:

(а) Конвенције;

(б) Факултативног протокола уз Конвенцију о продаји дјецe, дјечијој проституцији и дјечијој порнографији;

(ц) Факултативног протокола уз Конвенцију о укључивању дјецe у оружане сукобе.

2. Комитет не прима поднеске који се тичу државе потписнице која није дала такву изјаву или поднеске од државе потписнице која није дала такву изјаву.

3. Комитет уступа своје канцеларије датим државама потписницама ради постизања мирног рјешавања предмета на основу поштовања обавеза прописаних Конвенцијом и Факултативним протоколима уз Конвенцију.

4. Изјаву из става 1 овог члана државе потписнице депонују код генералног секретара Уједињених нација, који доставља њену копију другим државама потписницама. Изјава се може повући у било којем тренутку обавјештавањем генералног секретара. Такво повлачење не утиче на разматрање било којег питања које је предмет поднеска који је већ достављен у складу са овим чланом; даљи поднесци било које државе потписнице неће бити примљени у складу са овим чланом након што генерални секретар прими обавјештење о повлачењу изјаве, осим уколико дата држава потписница да нову изјаву.

ДИО Ш

ПОСТУПАК ИСТРАГЕ

ЧЛАН 13.

ПОСТУПАК ИСТРАГЕ ЗА ОЗБИЉНА ИЛИ СИСТЕМАТСКА КРШЕЊА

1. Ако Комитет прими поуздане информације које указују на озбиљна или систематска кршења права прописаних Конвенцијом или Факултативним протоколом уз Конвенцију о продаји дјецe, дјечијој проституцији и дјечијој порнографији или укључивању дјецe у оружане сукобе од стране неке државе потписнице, Комитет позива дату државу потписницу да сарађује у испитивању информација и, у ту сврху, да поднесе запажања без одлагања у вези са датим информацијама.

2. Узимајући у обзир сва запажања која може поднијети држава потписница, као и све остале поуздане информације које су му доступне, Комитет може именовати једног или више својих чланова да проведу истрагу и хитно поднесу извјештај Комитету. Када то одобри и да сагласност држава потписница, истрага може обухватити и посјету њеној територији.

3. Таква истрага се врши у тајности, а од државе потписнице ће се тражити сарадња у свим фазама поступка.
4. Након испитивања налаза такве истраге, Комитет без одлагања доставља те налазе држави потписници на коју се односе, заједно са свим коментарима и препорукама.
5. Држава потписница мора, у најкраћем року а најдаље у року од шест мјесеци од пријема налаза, коментара и препорука које је доставио Комитет, поднијети своје изјашњење Комитету.
6. Након завршетка таквог поступка у погледу истраге која је проведена у складу са ставом 2 овог члана, Комитет може, након консултација са датом државом потписницом, одлучити да у свој извјештај у складу са чланом 16 овог Протокола уврсти кратак преглед резултата поступка.
7. Свака држава потписница може, при потписивању или потврђивању или приступања овом Протоколу, изјавити да не признаје надлежност Комитета која је прописана овим чланом у погледу права која су наведена у неким или свим међународним документима који су набројани у ставу 1.
8. Свака држава потписница која је дала изјаву у складу са ставом 7 овог члана може, у било којем тренутку, повући ову изјаву обавјештавањем генералног секретара Уједињених нација.

ЧЛАН 14.

ПОСТУПАЊЕ НАКОН ПОСТУПКА ИСТРАГЕ

1. Комитет може, ако је потребно, након завршетка периода од шест мјесеци из члана 13, став 5, позвати дату државу потписницу да је обавијести о мјерама које су предузете и предвиђене као одговор на истрагу проведenu у складу са чланом 13 овог Протокола.
2. Комитет може позвати државу потписницу да поднесе даље информације о свим мјерама које је држава потписница предузела као одговор на истрагу проведenu у складу са чланом 13, укључујући оно што Комитет сматра адекватним, у накнадним извјештајима државе потписнице у складу са чланом 44 Конвенције, чланом 12 Факултативног протокола уз Конвенцију о продаји дјече, дјечијој проституцији и дјечијој порнографији или чланом 8 Факултативног протокола уз конвенцију о укључивању дјече у оружане сукобе, гдје је прикладно.

ДИО IV
ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

ЧЛАН 15.

МЕЂУНАРОДНА ПОМОЋ И САРАДЊА

1. Комитет може доставити, уз сагласност државе потписнице на коју се то односи, специјализованим агенцијама, фондовима и програмима и другим надлежним органима Уједињених нација своје ставове или препоруке које се тичу поднесака и истрага које указују на потребу за стручним савјетом или помоћи, заједно са запажањима и сугестијама дате државе потписнице, ако постоје, о тим ставовима или препорукама.

2. Комитет такође може тим органима скренути пажњу, уз сагласност дотичне државе потписнице, на сва питања која произилазе из поднесака разматраних у складу са овим Протоколом која им могу бити од помоћи приликом одлучивања, сваком у оквиру њихове надлежности, о корисности међународних мјера које вјероватно могу допринијети у пружању помоћи државама потписницама у постизању напретка у реализацији права признатих у Конвенцији и/или Факултативним протоколима уз Конвенцију.

ЧЛАН 16.

ИЗВЈЕШТАЈ ГЕНЕРАЛНОЈ СКУПШТИНИ

У свој извјештај који подноси Генералној скупштини сваке двије године у складу са чланом 44, став 5, Конвенције Комитет уноси кратак преглед својих активности у складу са овим Протоколом.

ЧЛАН 17.

ШИРЕЊЕ ИНФОРМАЦИЈА О ФАКУЛТАТИВНОМ ПРОТОКОЛУ

Свака држава потписница се обавезује да ће објелоданити и дистрибуисати овај Протокол и олакшати приступ информацијама о ставовима и препорукама Комитета, нарочито у погледу питања која се тичу државе потписнице, адекватним и активним средствима и у форматима доступним и одраслима и дјечи, укључујући лица са инвалидитетом.

ЧЛАН 18.

ПОТПИСИВАЊЕ, РАТИФИКАЦИЈА И ПРИСТУПАЊЕ

1. Овај Протокол је отворен за потписивање свакој држави која је потписала, ратификовала или приступила Конвенцији или било којем од два прва Факултативна протокола уз Конвенцију.
2. Овај Протокол подлијеже ратификацији у свакој држави која је ратификовала или приступила Конвенцији или било којем од два прва Факултативна протокола уз Конвенцију. Инструменти о ратификацији се депонују код генералног секретара Уједињених нација.
3. Овај Протокол је отворен за приступање свакој држави која је ратификовала или приступила Конвенцији или било којем од два прва Факултативна протокола уз Конвенцију.
4. Приступање се постиже депоновањем инструмента о приступању код генералног секретара.

ЧЛАН 19.

СТУПАЊЕ НА СНАГУ

1. Овај Протокол ступа на снагу три мјесеца након депоновања десетог инструмента о ратификацији, потврђивању или приступању.
2. За сваку државу која потврди овај Протокол или која му приступи након депоновања десетог инструмента о ратификацији или инструмента о приступању, овај Протокол ступа на снагу три мјесеца након датума депоновања сопственог инструмента о ратификацији или приступању.

ЧЛАН 20.

КРШЕЊА КОЈА НАСТАНУ НАКОН СТУПАЊА НА СНАГУ

1. Комитет има надлежност једино у погледу кршења било којих права прописаних у Конвенцији и/или у прва два Факултативна протокола уз Конвенцију која изврши држава потписница, а до којих дође након ступања на снагу овог Протокола.
2. Ако нека држава постане потписница овог Протокола након његовог ступања на снагу, обавезе дате државе према Комитету ће се односити само на кршења права која су прописана у Конвенцији и/или у прва два Факултативна протокола уз Конвенцију до којих дође након ступања на снагу овог Протокола за дату државу.

ЧЛАН 21.
ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ

1. Свака држава може предложити измјене и допуне овог Протокола и поднијети их генералном секретару Уједињених нација. Генерални секретар саопштава све предложене измјене и допуне државама потписницама уз захтјев да га обавијесте да ли се слажу са одржавањем састанка држава потписница ради разматрања и доношења одлуке о предлозима. У случају да се, у року од четири мјесеца од датума таквог саопштења, најмање једна трећина држава потписница сложи са таквим састанком, генерални секретар ће сазвати састанак под окриљем Уједињених нација. Сваку измјену и допуну која је усвојена већиномом од двије трећине држава потписница које су присутне и гласају генерални секретар подноси Генералној скупштини ради одобрења и, након тога, свим државама потписницама ради прихватања.

2. Измјена и допуна усвојена и одобрена у складу са ставом 1 овог члана ступа на снагу тридесет дана након што број депонованих инструмената прихватања достигне двије трећине броја држава потписница на дан усвајања измјене и допуне. Након тога, измјена и допуна ступа на снагу за сваку државу потписницу тридесет дана након депоновања сопственог инструмента прихватања. Измјена и допуна је обавезујућа само за оне државе потписнице које су је прихватиле.

ЧЛАН 22.
ОТКАЗ

1. Свака држава потписница може отказати овај Протокол у било којем тренутку писменим обавјештењем генералном секретару Уједињених нација. Отказ ступа на снагу годину дана након датума када генерални секретар прими обавјештење.

2. Отказ неће утицати на даљу примјену одредби овог Протокола на сваки поднесак који је достављен у складу са члановима 5 или 12 или на сваку истрагу у складу са чланом 13 прије датума ступања на снагу отказа.

ЧЛАН 23.
ДЕПОЗИТАР И ОБАВЈЕШТАВАЊЕ ОД СТРАНЕ ГЕНЕРАЛНОГ СЕКРЕТАРА

1. Генерални секретар Уједињених нација је депозитар овог Протокола.
2. Генерални секретар обавјештава све државе о:

- (a) потписивањима, ратификовањима и приступањима овом Протоколу;
- (б) датуму ступања на снагу овог Протокола и свим измјенама и допунама у складу са чланом 21;
- (ц) свим отказима у складу са чланом 22 овог Протокола.

ЧЛАН 24

ЈЕЗИЦИ

1. Овај Протокол, чији су текстови на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику једнако вјеродостојни, се депонује у архиви Уједињених нација.
2. Генерални секретар Уједињених нација доставља овјерене примјерке овог Протокола свим државама.